

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

การประเมินผลการดำเนินการของสหกรณ์
ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด

ผู้เขียน

นายสมชาย เมธาวิกุลชัย

ปริญญา

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผศ.วัชรวิ พฤทธิกันนที	ประธานกรรมการ
ผศ.ดร.อัญชลี เจ็งเจริญ	กรรมการ
ผศ.ชเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด โดยอาศัยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินงบการเงินของสหกรณ์ฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2534-2544 และเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และเพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการดำเนินการสหกรณ์ของสมาชิก นอกจากนี้ยังประเมินทัศนคติของสมาชิกและคณะกรรมการดำเนินการที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ ผลการศึกษาทั้ง 3 ด้านพบว่า

ประสิทธิภาพในการบริหารการเงินของสหกรณ์ฯ โดยการวิเคราะห์จากอัตราส่วนทางการเงิน โดยใช้ค่าเฉลี่ย 10 ปี (พ.ศ.2535-2544) ทั้ง 6 อัตราส่วน มีเพียง 4 อัตราส่วน ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ คืออัตราส่วนหนี้สินต่อทุน อัตราส่วนรายได้ต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนทุน โดยอัตราส่วนที่เหลือคือ อัตราส่วนทุนหมุนเวียน และอัตรากำไรสุทธิไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานแสดงให้ทราบว่า สหกรณ์ฯ มีความสามารถนำสินทรัพย์และทุนไปหาผลตอบแทนได้ดีและมีความเสี่ยงทางการเงินพอสมควร แต่ยังมีปัญหาสภาพคล่องทางการเงินและประสิทธิภาพการทำการ

ผลการศึกษาด้านสมาชิกสหกรณ์ฯ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 36-45 ปี สมรสแล้วมีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้รวมต่อเดือนเท่ากับ 10,001-15,000 บาท มีแหล่งที่มาของรายได้หลักมาจากเงินเดือนประจำ มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนประมาณ 5,001-8,000 บาท และมีรายได้เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายการใช้จ่ายเงิน ส่วนใหญ่ของสมาชิกจะใช้จ่ายเป็นค่าอาหารและของใช้จำเป็นในชีวิตประจำวัน และการที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ ส่วนใหญ่ก็เพื่อต้องการเงินกู้ยืมลงมาคือต้องการออมทรัพย์ สมาชิกส่วน

ใหญ่เคยผ่านการกู้ยืมเงินเพื่อมาใช้จ่ายในการบริโภคและการ ลงทุนจากหลายแหล่ง โดยแหล่งเงินกู้ส่วนใหญ่สมาชิกจะกู้จากสหกรณ์ออมทรัพย์ รองลงมาคือธนาคารพาณิชย์ โดยเงินกู้ดังกล่าวจะนำไปซื้อทรัพย์สินต่าง ๆ รองลงมาคือเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือนและใช้จ่ายส่วนตัว โดยส่งเงินสะสมค่าหุ้นตามอัตราขั้นต่ำที่สหกรณ์กำหนด และจะมีเงินฝากกับสหกรณ์ฯ แต่แหล่งเงินออมส่วนใหญ่จะเป็นธนาคารพาณิชย์ รองลงมาคือสหกรณ์ออมทรัพย์ และสัดส่วนการกระจายเงินฝากพบว่าสมาชิกจะคงสัดส่วนเงินฝากไว้กับธนาคารพาณิชย์มากที่สุด โดยให้เหตุผลหลักคือมีความมั่นคงมากกว่า และหาบริการบริการของสหกรณ์ฯ ทั้ดเทียบกับสถาบันการเงินอื่นๆสมาชิกส่วนใหญ่ยินดีที่จะนำเงินฝากจากสถาบันการเงินอื่น ๆ มาฝากไว้กับสหกรณ์

ด้านความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีความเข้าใจที่ถูกต้องในด้านลักษณะขององค์การและความเป็นเจ้าของ ด้านวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ด้านผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ ด้านการจัดสรรกำไรสุทธิของสหกรณ์ฯ และด้านการควบคุมการดำเนินงานสหกรณ์ฯ ในส่วนของการสรรหาคณะกรรมการดำเนินการ และการออกเสียงลงมติในที่ประชุมใหญ่ แต่สมาชิกส่วนใหญ่มีความเข้าใจไม่ถูกต้องในประเด็นย่อยของการควบคุมการดำเนินงานของสหกรณ์ฯ ในส่วนของผู้มีอำนาจในการจัดสรรกำไรสุทธิ

ผลการศึกษาด้านทัศนคติของสมาชิกต่อการดำเนินการของสหกรณ์ฯ พบว่าสมาชิกมีทัศนคติเห็นด้วยต่อการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ ในปัจจุบันทางด้านต่าง ๆ 11 ด้าน เรียงลำดับตามระดับความเห็นด้วยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านเงินกู้สามัญ ด้านหุ้น ด้านเงินกู้ฉุกเฉิน ด้านการบริการ ด้านสังคม ด้านเงินกู้พิเศษ ด้านการจัดการ ด้านเงินฝาก ด้านผลประโยชน์ของสมาชิก ด้านการบริหาร ด้านค่าบริการและผลตอบแทนในการบริการ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความเห็นด้วยรวมทั้ง 11 ด้าน เท่ากับ 3.52 หมายความว่า สมาชิกมีทัศนคติในระดับเห็นด้วยต่อการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด

ผลการศึกษาคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯพบว่า คณะกรรมการเป็นเพศชายทั้งหมด ส่วนใหญ่อายุตั้งแต่ 46-55 ปี สถานภาพสมรสแล้วทั้งหมด มีการศึกษาระดับปริญญาโทเป็นส่วนใหญ่ และมีรายได้รวมต่อเดือน 25,001-30,000 บาท วัตถุประสงค์ของการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ฯก็เพื่อต้องการออมทรัพย์และมีความปลอดภัยในระบบสหกรณ์ฯรองลงมาคือต้องการเงินกู้ การส่งเงินสะสมค่าหุ้นรายเดือนของคณะกรรมการดำเนินการส่วนใหญ่จะส่งค่าหุ้นสูงกว่าอัตรา ขั้นต่ำที่สหกรณ์ฯกำหนด

ผลการศึกษาทัศนคติของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต่อการดำเนินการของสหกรณ์ฯ พบว่ามีทัศนคติเห็นด้วยต่อการดำเนินการของสหกรณ์ฯ ทั้ง 5 ด้าน เรียงลำดับตามระดับความเห็นด้วยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านนโยบายการสรรหาคณะกรรมการดำเนินการ การประชาสัมพันธ์ ระบบงานสวัสดิการและบริการ และนโยบายธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 หมายความว่า มีทัศนคติระดับเห็นด้วยต่อการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด

Independent Study Title	An Evaluation of the Operation of Chiang Mai Teacher Savings Cooperative Limited.		
Author	Mr. Somchai Mataveekulchai		
Degree	Master of Economics		
Independent Study Advisory Committee	Asst.Prof. Watchaiee Prugsiganont	Chairperson	
	Asst.Prof.Dr.Anchalee Jengjalern	Member	
	Asst.Prof.Thanes Sriwichailamphan	Member	

ABSTRACT

This study intends to evaluate an evaluation of the operation of Chiang Mai Teacher Savings Cooperative Limited by analysis of the cooperative's financial ratios and financial statements during 1991 – 2001 and comparing the results with the standards set by the Cooperatives Auditing Department. It also aims to assess the knowledge and understanding of the cooperative members about the cooperative's principles and the attitude of the members and committee members of the cooperative regarding its operation.

Efficiency of financial management of this cooperative was judged from six criteria of financial ratios based on 10 years average data (1991-2001). Only four criteria could pass the new standards established by the Cooperative's Auditing Department, namely debt-capital ratio, income - total assets ratio, return to total assets, and return to capital. The two criteria which failed involved capital ratio and net profit rate. The results can be interpreted to indicate that this cooperative has capability in making high return investment, while having moderate financial risk including Portland in liquidity status and profit making performance

The majority of cooperative members can be characterized as female, age between 36-45, married, bachelor degree graduate with average family income of 10,001-15,000 baht/month,

main income source from regular salary, monthly expenditure, and also to make ends meet. Their main reason for becoming members of this cooperative was to get loans, followed by the desire to save. They also had previous experience in obtaining consumption and investment loans from various sources primarily from the Teachers' Saving Cooperative and then from commercial banks. The loans were principally for purchasing assets, followed by family and personal expenditure. Most members subscribed to the minimum shares required by the cooperative and did save their money with the cooperative, but as a secondary choice after a commercial bank which they felt more secured. However, they would be happy to shift their savings from other financial institutions to the cooperative if the latter could improve its service to an equally excellent level.

Most cooperative members were found to have correct understanding about the cooperative's organizational features, ownership, institutional objectives, benefits to members, net profit allocation, and the controlling power of the members in terms of selecting executive committee and voting at the general assembly. Unfortunately, most members failed to understand the detected elements of their controlling power, namely the authority in net profit allocation.

On the attitude about the cooperative's 11 functions and services, the study discovered that the members placed their acceptance from high to low levels in the order of normal lending, cooperative shares, emergency loan, servicing, social activities, special loan, management, deposits, members' interests, administration, service fee and return. On average, members had rather positive attitude toward the operation of this cooperative.

Pertaining to the cooperative executive committee, all members were male and married, most were 46-55 years old, with masters degree and average 25,001-30,000 baht monthly income. The need to get loans was another, and secondary, reason. Most committee members subscribed to monthly shares at a higher rate than the cooperative's minimum requirement. Their attitudes toward the cooperative's live administrative responsibilities were in the following order from more to less positive: executive committee selection policy, public relation, work system, welfare and service and business policy. Their overall attitude could be regarded as rather positive.